

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Ecica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoj), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Auraria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Avergeana”, „Bănățana”, „Banca Poporală” (Caransebeș), „Banca Poporală” (Dej), „Banca Poporală”, (Arpașul-inferior), „Beregsana”, „Berzoiva”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Cassa de păstrare”, (Mercurea), „Cassa de păstrare” (reuniune), (Săliște), „Cămyiana”, „Cârțișoreană”, „Ciacovana”, „Chiorana”, „Chiseteiana”, „Codreana”, „Comuna”, „Concordia”, (T-Uzdin), „Cordiana”, „Coroana”, (Bistrița), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiereana”, „Doina”, „Drăganul”, „Dundreana”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgețana”, „Frățietatea”, „Furnica”, „Geageana”, „Grănișterul”, „Hațegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Isvorul”. (Sângheorgiu), „Isvorul”, (Sebeșul-inf.), „Iulia”, „Jiana”, „Lăpușana”, „Lipovana”, „Lucașfărul”, „Lugoșana”, „Mărgineana”, „Mercur”, „Mielul”, „Minerva”, „Munteana”, (Corniareva), „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Nera”, „Noiana”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Piatra”, „Plugarul”, (Cacova), „Poporul”, „Porumbăceana”, „Progresul”, „Racoșana”, „Reuniunea de împrumut și păstrare”, (Ilva-mare), „Riureana”, „Săcana”, „Săt-măreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-sădesc), „Seldgeana”, „Sentinela”, „Șerădiana”, „Silvania”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steaua”, „Tărnăveana”, „Tibleşana”, „Timișana”, „Tovărășia agricolă”, (Sebeșul-sădesc), „Ulpiana”, „Unirea”, „Vatra”, „Victoria”, „Viitorul”, „Vlădeasa”, „Vulturul”, (Tâșnad), „Zărândeana”, „Zăgheana”.

Prețul de prenumărare:
pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

Redactor responsabil:
CONSTANTIN POPP.

Taxă pentru inserțiuni:
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Secțiunile „Asociațiunii”.

Secțiunile științifice-literare, acest organ auxiliar al „Asociațiunii”, și-au ținut în 14 și 15 crt. obicinuitele lor ședințe plenare în Sibiu.

Despre lucrările secțiunilor dăm și noi, în cele următoare, un raport, cu atât mai mult pentru că între secțiuni este și una economică, care pe noi, ca organ al intereselor economice românești, și pe cetitorii noștri, ne interesează în primul rând.

Mercuri în 10 crt. n. la orele 10 a. m. venerabilul prezident al Asociațiunii și prezident din oficiu al secțiunilor, dl Iosif Sterca Șuluțu, deschide ședința plenară a X-a a acestor secțiuni.

Au fost de față 22 membri ordinari din numărul total de 25 și 2 membrii corespondenți, anume domnii:

Andrei Bârseanu, Brașov.
Dr. Iosif Blaga, Brașov,
Dr. Vasile Bologna, Sibiu.
Dr. Ioan Borcia, Sibiu.
Dr. Ambrosiu Chețianu, Blaj.
Aurel Ciortea, Brașov.
Parteniu Cosma, Sibiu.
Vasilie Goldiș, Arad.
Enea Hodoș, Sibiu.
Dumitru Lăpădat, Săliște.
Dr. Ioan Lupaș, Sibiu.
Ioan F. Negruțiu, Blaj.
Teodor V. Păcățian, Sibiu.
Gregoriu Pletos, Năsăud.
Gavriil Precup, Blaj.
Ioan A. Preda, Sibiu.

Dr. Ioan Radu, Brad.
Dr. Ioan Rațiu, Blaj.
Romul Simu, Sibiu.
Simeon Stoica, Abrud.
Dr. Ioan Stroia, Sibiu.
Nicolau Togan, Sibiu.
Arseniu Vlaicu, Brașov.

Au participat și domnii secretari ai Asociațiunii, Octavian Goga și Oct. C. Tăslăuanu.

În discursul său de deschidere dl prezident arată că chestiunea instituirii secțiunilor științifice literare a preocupat cercurile Asociațiunii aproape dela înființarea acesteia. Instituirea lor însă abia s'a putut face în 14 Octomvrie 1900, adică după 38 de ani dela întemeierea Asociațiunii.

Dupăce arată că ședința aceasta este a X-a ședință plenară, spune că crede a fi momentul potrivit ca să arunce o privire asupra activității secțiunilor constatând îndreptățirea lor la existență.

Dreptaceea enumără, rând pe rând, toate chestiunile cu cari diferitele secțiuni și toate împreună în ședințele lor plenare, s'au ocupat în cursul celor 9 ani ce a trecut dela întemeierea lor.

După acestea constată că secțiunile, — în această primă fază a existenței lor, când au avut să lupte cu greutățile începutului, având să facă experimentări, adesea ne isbutite și încercări imposibil de realizat — totuș au corăspuns măcar în parte așteptărilor, dovedindu-se a fi un bun organ auxiliar al Asociațiunii în chestiuni științifice literare și în lucrările prin cari Asociațiunea ajunge în atingere directă cu masa poporului.

Astfel suma de K 6074-33, ce s'a cheltuit până acum pentru funcționarea secțiunilor (ca diurne și cheltueli de călătorie) nu a fost cheltuită în zadar.

Iată acum, în rezumat, și concluzia ce dl prezident o trage din cele întâmplate în trecut.

Pentruca activitatea secțiunilor — zice Domnia sa — să devină cât mai roditoare în viitor, este neapărat ca ele să-și înțească lucrarea, toți membrii lucrând cu hărnicie și mai ales să-și concentreze activitatea asupra problemelor celor mai urgente și mai ușor de realizat în timp apropiat și totodată de un folos mai mare.

Spre acest scop dl prezident dă câteva directive.

În locul prim:

1. Toți membrii secțiunilor să colaboreze la „Transilvania“, măcar cu câte un articol în fiecare an, stăruind ca această revistă să devină cât mai interesantă și folositoare în cercuri tot mai largi.

2. Toți membrii să colaboreze la Biblioteca populară a Asociațiunii și la Biblioteca școlară contribuind fiecare cu ce are mai bun din specialitatea sa.

3. Toți membrii să țină conferințe și prelegeri în orașul lor de locuință și în alte orașe și în satele de pe teritoriul despărțământului căruia aparțin, pentruca, cu timp, aceste conferințe și prelegeri să devină generale; iar în ocazia acestor conferințe și prelegeri să înființeze biblioteci și agenturi populare în comune.

4. Toți membrii să lucreze pentru înființarea de însoțiri culturale și economice în toate comunele românești și să îngrijească de buna lor chivernisire.

În locul al doilea:

Toți membrii secțiilor să-i stea Asociațiunii în ajutor cu tot devotamentul și la rezolvirea altor probleme, cari ea nu le poate rezolvi fără concursul lor, cum sunt:

1. Recensarea, ca și până aci, a manuscriselor și publicațiunilor ce li-se vor prezenta în acest scop.

2. Compunerea de repertorii bune pentru bibliotecile populare și pentru orientarea publicului peste tot, repertorii cari ar trebui să se întrească an de an.

După acestea ar urma apoi celelalte chestiuni prevăzute în Regulamentul secțiunilor, ca s. e.

3. Adunarea materialului de folklor.

4. Studiarea nomenclaturii populare.

5. Lucrarea biografiilor bărbaților aleși ai neamului.

6. Adunarea de documente istorice și utilizarea lor.

7. Urmărirea literaturii naționale și a literaturii altor popoare.

8. Adunarea de date statistice referitoare la situația poporului nostru și utilizarea acestora ș. a.

*

După deschiderea ședinței dl secretar Oct. Goga cetește raportul general asupra activității

secțiunilor în anul de gestiune 1908/9, arătând însemnătatea secțiilor, numărul frumos de conferințe și prelegeri populare ținute cu concursul membrilor din secții, rezultatul concursului la Premiul Andreiu Murășan, rezultatul concursului la Abecedarul pe sama analfabeților adulți, situația Bibliotecii populare a Asociațiunii și a foii „Transilvania“, chestia angajării unui agronom, a dicționarului numirilor de comune cu poporațiune română din Ungaria și necesitatea unei societăți de colportaj.

*

În urma acestora singuraticile secțiuni și-au ținut ședințele debătând obiecte din sfera lor de activitate și îndeosebi stabilind fiecare raportul său către ședința plenară a II-a, ținută în 15 crt. la orele 9 a. m.

La propunerea secțiunii literare, care a censurat publicațiunile întrate la Premiul Murășan s'a acordat un premiu de K 300.— dlor Dr. Dionisiu Stoica și I. P. Lazar pentru lucrarea lor: „Schita monografică a comitatului Sălaj“ și alt premiu de K 300.— dlui Alexandru Ciura pentru lucrarea sa „Icoane“.

Dintre hotăririle luate de această secțiune relevăm chestia lucrării unui Dicționar portativ în care să se explice pentru publicul mare dela noi cuvintele neînțelese din limba noastră literară. Dl Dr. V. Braniște va fi invitat să țină în ocazia adunării generale din a. c. o conferință asupra lui Șaguna sau Al. Mocsonyi.

Din lucrările secției școlare amintim că ea a examinat cele 12 operate întrate la concursul publicat pentru un Abecedar pe sama analfabeților adulți și a ales din ele două cari, prelucrate fiind, s'ar putea premia cu câte K 100.— iar cel mai bun publicându-se în editura Asociațiunii.

Din lucrările secțiunii istorice amintim „Dicționarul numirilor de localități cu poporațiune română din Ungaria“ publicațiune folositoare, lucrată de domnia membrii ai secției, Silvestru Moldovan și Nic. Togan, și alte lucrări, conferințe și prelegeri ținute de membrii secției.

Secțiunea științifică a dat concursul său valoros în scopul prelegerilor cu schiopticonul și a luat dispoziții ca chestiunea aceasta a prelegerilor să progreseze și mai mult în viitor.

*

Hotăririle secțiunii economice aprobate de ședința plenară le dăm în întregime.

Anume:

1. Se recomandă comitetului central angajarea fără amânare, prin concurs, a unui agronom la început cu salar de K 2000 și în ocazia excursiunilor diurne de 6 cor. și cheltuelile de drum (pe tren bilet de clasa II-a)

Comitetul central al Asociațiunii să se îngrijească de agonisirea mijloacelor trebuincioase

pentru dotarea agronomului din mijloacele Asociațiunii, dela despărțăminte, bănci etc.

Condițiile angajării și cercul de activitate ale agronomului le va stabili, bine înțeles, comitetul central al Asociațiunii, având a consulta și biroul secțiunii economice.

Postul de agronom să se combine cu postul actual de econom, prevăzut în statutele Asociațiunii.

2. Comitetul central să ia și în bugetul anului viitor suma de K 2000 pentru prelegerile populare.

3. Se ia act de conferința ținută de către referentul secțiunii Romul Simu cu ocazia adunării generale a Asociațiunii din Șimleu.

4. Se ia act de prelegerile populare ținute de referent în curs. an. de gestiune 1908/9 și de cele 3 prelegeri cu titlul a) despre *Asociațiune* b) despre *stupărit* și c) despre *îmbunătățirea stărilor noastre economice*, prezentate de dânsul spre eventuală publicare.

De asemeni se ia act de prelegerile ținute de membrii I. A. Preda și I. Chirca.

5. Se recomandă comitetului central să insiste mai înadins pe lângă conducătorii despăr. pentru aranjarea de expoziții: din industria de casă, de vite, de poame, de copii etc. în comunele din despărțăminte.

6. Se ia act de raportul referentului în chestia *cursurilor de negoț* și de cartea ce pregătește în scopul popularizării comerțului la sate.

7. De asemenea se ia act de cartea de *stupărit*, ce referentul o are în pregătire pentru Biblioteca populară a Asociațiunii, cum și de lucrarea *Din puterea proprie* prezentată de dl N. P. Petrescu, mai departe de lucrarea tipărită în a. c. a dlui I. F. Negruțiu despre *Nutrețul măestrut*, cum și de lucrarea *Despre cultura pomilor* ce o pregătește dl N. Iosif. Domnii membri I. I. Lăpădatu și I. Chirca să fie solicitați a înainta spre tipărire operatele: *Băncile și poporul* și despre *Mașini în economie*, cu cari au fost însărcinați din partea secțiunii.

8. Se recomandă comitetului central să distribue, pe cât posibil, ajutoare învățătorilor, cari se califică în cursurile agricole aranjate din partea statului.

9. Se ia act de comunicatul și propunerea ce referentul a făcut „Solidarității” în interesul răspândirii însoțirilor economice la poporul nostru.

După angajarea agronomului să se țină samă și de comunicatul și propunerea din vorbă, căutându-se și cu ajutorul lui, cai și mijloace pentru răspândirea în mod intensiv a însoțirilor.

10. Broșura dlui membru Dr. N. Vecerdea cuprinzând *I. Cinci cuvântări II. Două conferențe*, se recomandă ca o lucrare bună și folositoare.

O societate românească de colportaj.

„Drapelul” în Nr. 58 a. c. și „Gazeta Transilvaniei” în Nr. 131 se ocupă de chestiunea unei „Societăți românești de colportaj”.

Chestiunea aceasta a fost obiect de dezbateri și în *Sedințele plenare ale secțiunilor Asociațiunii*, ținute la 14 și 15 l. c.

„Drapelul” insistă asupra luptei noastre culturale, care trebuie să fie tot mai aprigă și prudentă. Arată că după școala, temelie acestei lupte, ne este primejduită și se clatină, nu rămâne decât să se dea o mai mare atenție propagandei culturale în afară de școală.

Propaganda se face prin *presa și cartea românească*. Dar aceste sunt foarte slab răspândite atât la cărturari, cât și la țărani. *Casa părintească*, vatra familiară, este singura noastră fortăreață în care spiritul și cultura străină nu poate să intre cu forța. Iar spiritul și cultura românească se vor ține pururea treze și curate prin gazete și cărți scrise în mod drept și obiectiv.

Aceasta se va putea face prin o societate românească de colportaj, care ar necesita un capital de fondare de K 100,000, din care K 30,000 să le pună la dispoziție societățile noastre culturale, K 30,000 băncile și K 40,000 particularii.

„Gazeta Transilvaniei”, după aprobă cu toată căldura propunerea din „Drapelul”, spune că organizarea colportajului românesc este în prima linie o problemă culturală, care trebuie să preocupe pe toți intelectualii noștri fruntași și toate societățile noastre culturale, iar realizarea acestei probleme urgente va atârna, în locul prim, dela conducerea intelectuală respective literară a întreprinderii.

După aceste se scoate la iveală că secțiunile literare-științifice ale Asociațiunii ar fi cele mai chemate să stabilească lista cărților și revistelor noastre, menite a fi răspândite prin colportaj, cum și că secțiile ar trebui să se ocupe chiar în sesiunea lor actuală cu chestiunea aceasta atât de importantă.

Domnii P. Cosma, Emanuil Ungurianu, Dr. Nic. Oncu, I. I. Lăpădatu și V. C. Osvadă sunt rugați ca, îndeosebi în calitate de oameni ai finanțelor, să-și spună părerea asupra întrebării: *E realizabilă ideea din punct de vedere financiar și în ce chip?*

Secțiunile științifice-literare ale Asociațiunii, în ședințele lor plenare dela 14 și 15 l. c., ocupându-se și ele de chestiunea necesității înființării unei societăți românești de colportaj, au încercat să dea o soluțiune acestei întrebări.

Dl secretar O. Goga, în raportul său către secțiuni, apreciază în cuvinte frumoase și convingătoare trebuința înființării unei societăți de colportaj.

Secțiunea literară îndeosebi a încercat să dea o soluțiune problemei: ce anume ar putea să facă Asociațiunea pentru răspândirea cu succes a cărții românești.

S'a dovedit însă, în fine, că a lipsit timpul pentruca chestiunea aceasta să fie studiată îndeajuns de către secțiuni și astfel s'a adus hotărârea că Secțiunea literară și cea economică să se ocupe mai înadins, în timp apropiat, de această problemă importantă, studiându-o din toate punctele de vedere și asupra

rezultatului acestor stăruințe ale lor, în această pricină, să chibzuiască împreună în ocazia adunării generale a Asociațiunii din acest an.

Să sperăm că se vor găsi căi și mijloace potrivite pentru realizarea unei Societăți românești de colportaj.

Discurs ocazional

rostit din prilejul încheierii anului școlar la seminarul „Andreian” de prof. A. Bratu.

(Fine).

Din această stare de dependență materială și morală suntem datori să ridicăm satele noastre.

Și fiindcă sarcina ce ni-se impune e din samă afară grea, — având a ne lupta împotriva atâtor „jivini uricioase”, — cu puteri singuratică nu vom isbuti.

Numai întovărășirea tuturor forțelor trupești și sufletești ne va putea aduce mântuirea.

Duhul înfrățirii trebuie să se instăpânească odată și în șirurile noastre, de acesta trebuie să fim pătrunși în toate acțiunile, iar egoismul trebuie redus la minimum necesar.

Propovăduirea spiritului de solidarizare să nu se mărginească — dupăcum se întâmplă adeseori — la vorbe pompoase și la trezirea unor emoții spontane, — ci să treacă în fapte reale în toate manifestațiile vieții economice.

Inceputul îl vom face lucrând la întemeierea de însoțiri sătești de credit, pentru procurarea capitalului trebuincios în orice întreprindere economică, instituite, de unde țaranul muncitor, cruțător și cinstit, să și poată lua împrumuturi mai ieftine, fără de multele obligamente ce i-le impune cămătarul lihod, fără de multă alergare pe la agenți, pe la cărți funduare, fără multă pierdere de timp scump și la vreme, atunci când are lipsă, ca să nu fie împedecat în lucrul său din lipsa de bani.

Insoțirile cari mijlocesc în forma aceasta atât de curată ajutorarea săteanului, sunt însoțirile după sistemul lui Raiffeisen, clădite pe creștinești principii cuprinse în cuvintele: „lubește pe deaproapele tău, ca însuși pe tine”.

Acestea au drept călăuză: „răspunderea nemărginită a tovarășilor — exprimată adesea în obișnuita lozincă: „toți pentru unul și unul pentru toți”. (Că-lindarul Coop. 1908).

Scopul lor este ajutorarea obștei prin puterea de coeziune a elementelor ei alcătuitoare, și pretutindeni unde au fost îmbrățșate, s'au adevărit ca fiind cele mai puternice mijloace de propășire pe terenul economic.

Nu râvna de îmbogățire a unora în paguba altora — ci dorul de apărare și ajutorare împrumutată a celor săraci și năcăjiți este izvorul, din care au răsarit și din care se adapă.

Aceste sunt punctele esențiale, prin cari însoțirile raiffeiseniene se deosebesc de băncile pe acții, cari în unele locuri, fiind inspirate și conduse de felurite patimi omenești, au devenit adevărate fermente de descompunere socială, împărțind satul în partida unora, a căror șerpăre cu cassa băncii formează un fel de vase comunicante, și în a altora, cari sunt siliți a se umili pentru votarea unui modest împrumut.

O astfel de comună nu mai reprezintă o societate cu caractere creștinești, pentru că într'o societate creștinească nu află stăpâni și robi, ci toți sunt deopotrivă considerați în demnitatea omenească.

Deci dacă munca noastră are și trebuie să aibă de scop apropierea elementelor și cimentarea legăturilor între ele, atunci numai pentru înființarea de bănci populare vom stărui; acestea vor atrage din ce în ce mai multe elemente în alvia lor, cu timpul aproape între satul, formându-se astfel o tabără puternică, ce va putea rezista cu ușurință tuturor uneltirilor păgâne.

Alături de însoțirile de credit la alte popoare în cele mai multe sate s'au dezvoltat cu timpul o mulțime de alte tovarășii, mai ales de producție și consumație. Prin unele se face cumpărarea în comun a uneltelor și mașinilor agricole, procurarea mai ieftină de sămânțuri de o calitate mai bună, spre a sporii producția în agricultură; s'au organizat apoi însoțiri pentru vinderea în comun a diferitelor produse agricole, spre a stărpi precupeții de ouă, fructe, cereale etc., „cari mișună în satele noastre, arvunind cu prețuri înjositoare, de cu iarnă, munca de vara a țărănilor” — strămtorați și neprevăzători; (Căl. coop.) iar pentru a pune în circulație, în o calitate mai bună și cu prețuri mai moderate, artiicii ce se folosesc în gospodăria țărănească, s'au înființat însoțirile de consum, cucerindu-se astfel terenul de manifestare neînfrănată a lăcomiei băcanului și a cărcimarului; în unele locuri s'au pus bază la tovarășii pentru exploatarea de moșii, pentru cumpărarea de mori, pentru sprijinirea industriei casnice și pentru felurite alte scopuri, arătate de împrejurările și varietatea condițiilor de existență și potrivite după loc și după timp.

Acest sistem de organizație economică s'a introdus și pe terenul asigurărilor, luând trup unele din altele o mulțime de societăți: pentru asigurarea vitelor, a recoltelor contra grindinei, asigurări contra focului și așa mai departe.

Peste tot: „Nu se va alcătui nici o tovarășie fără ca să inspire societății dorința de a formă alte tovarășii; ele se vor înmulți repede... Caracterul, conduita persoanelor, formate potrivit noului sistem vor fi în curând dovadă vie a superiorității acestei stări de lucruri, și societatea veche nu va întârzi să dispară”. (Robert Owen, v. Că-lindarul Cooperat 1908). Numai la înființarea celei dintâi tovarășii vom întâmpina greutatea mai mari, deoarece țaranul român privește cu neîncredere orice lucru nou, fiind el prea de multeori tras pe sfoară; mai departe deoarece nu are nici o tradiție în direcția asta și îi lipsește totodată învățătura și educația necesară pentru a înțelege rostul și foloasele cooperăției.

Terenul spre acest scop trebuie pregătit pe încetul, treptat și începând din școală — de unde pornesc toate lucrurile bune — prin tovarășii de școlari de toate gradele.

Tovărășiile de școlari își vor fixa drept țintă procurarea în comun a cărților și rechizitelor de școală, ajutorarea școlărilor săraci, aranjarea de excursiuni; acestea vor funcționa sub conducerea unui învățător resp. a unui profesor și prin conlucrarea școlărilor. În acest chip copiii se vor deda de mici a cunoaște în mod practic și din propria experiență foloasele reale ale întovărășirii, și își vor câștiga cu ușurință cunoștințele necesare, privitoare la organizarea, conducerea și administrarea de însoțiri, de cari nu se vor mai lăsa, cât vor trăi. Asemenea prilejuri vor fi în stare a deșteptă de cu bună vreme îndemnul spre întovărășire, conștiința și voința necesară la înfăptuirea ideilor cooperative și le va arăta micilor tovarăși, că cinstea și omnia, munca stăruitoare și solidaritatea, sunt unicele condiții și cele mai sigure garanții de înaintare pe orice teren. Tot din școală trebuie să

pornească și organizarea de societăți pentru combaterea și stăpînire obiceiturilor, de a consuma atîta amar de beuturi spirtuoase, obiceiuri cari formează mari piedeci în calea progresului economic și sunt izvorul atîtor fapte detestabile și imorale.

Partea covârșitoare din această muncă de regenerare și de organizare economică îi revine preotului și învățătorului, cei dintîi cari înțeleg rostul ei, cari văd și simt durerile, ce pot fi alinate pe calea asta și cari sunt cei mai chemați a lua conducerea.

Dar ca fitorii preoți și învățători să poată păși cu toată încrederea pe acest drum, trebuie ca ei înșiși să fie înzestrați cu cunoștințele necesare, cu cunoștințele călăuzitoare, pe cari va trebui să și-le câștige încă din seminarii.

Superioritățile noastre școlare deci vor îngrijii, și vor lua dispoziții pentru a se da elevilor instrucția și educația potrivită în acest sens, și îndeosebi în mod practic, organizându-se elevii singuraticilor cursuri în tovărășii cu scopuri binechibzuite.

Trecând în viață, arma lor de luptă va fi puterea cuvîntului și mai ales puterea faptelor din viața privată și viața publică.

Îngrijirea grădinilor școlare — izvorul pentru înțaietele cunoștințe de agricultură, care e în cele mai multe locuri neluat în samă — și cultivarea în mod rațional a ecleziei, ar putea îndemna pe mulți săteni la asemenea lucrări folositoare. Poporul nostru încă n'a ajuns să știe prețul știința — de multeori abstractă și fără încopiere cu viața practică — ce o dă învățătorul în școală, de aceea nici nu-l plătește bucuros și cum se cade.

Când însă va vedea țaranul român, că venitul său — în urma indemnului luat dela învățător — i-s'a sporit barem și numai cu un filer pe zi, atunci cu dragă inimă jertfește și pentru școală și pentru alte instituții culturale, căci e din fire recunoscător.

Iar când se va vedea, că prin tovărășiile puse la cale și conduse de preotul înțelept și învățătorul luminat — condițiile de traiu devin din ce în ce mai ușoare, și că roadele muncii de peste an rămân pe sama și folosul celui ce le-a agonisit, atunci ați lucrat totodată și spre binele propriu, nu numai a obștei, care acum e mai darnică decât în trecut și vă răsplătește insutit ostenețele.

Să țineți minte, că — după cum se exprimă un învățat:

„Cooperatiunea însemnează a ajuta pe alții, ajutându-te pe tine însuși; nu zic a ajuta pe alții fără a te ajuta pe tine însuși; aceasta ar fi prea mult”. (Căl. Coop.)

Drept aceea munca să vă fie străbătută întotdeauna de un spirit social și să nu vă izolați cu desăvârșire interesele proprii de ale obștei, pentru că acest lucru ar aduce cu timpul pagube simțitoare.

Să vă dați seama, că izolați și cu puteri singuratică nu veți putea suporta lupta în vârtejul atîtor patimi; nu veți putea învinge greutățile vieții din ce în ce mai mari și mai puțin veți putea schimba în mai bine o alcătuire socială.

Luăți pildă dela pasările călătoare, dela stolul de cocori, cari în sborul lor spre țări îndepărtate se întovărășesc, se organizează, orânduindu-se în formă de ic, cu cei mai oțeliți sburători în frunte, ca astfel să poată învinge mai ușor rezistența aerului; luați exemple din viața albinelor, cari — deși sunt niște ființe gingașe, cu puteri destul de modeste — totuși prin o muncă înfrățită și armonică, produc lucruri ce ne pun în uimire.

Să ne gândim la împrejurările grele în cari ne aflăm și cari tind la subțierea și ruperea legăturilor, cari țineau până mai deunăzi preotul și învățătorul aproape de popor.

Aceste legături nu le putem restabili și întări decât numai prin tovărășii economice.

Tot acestea trebuie să formeze zidurile de apărare și împotriva unor curente socialiste, primejdioase, cari au început să-și sepe alvie și prin satele noastre. Inițiativa economică trebuie să propage și spiritul de inițiativă, de care suntem lipsiți aproape cu desăvârșire în cele economice; prin ele trebuie să se deștepte gustul și meșteșugul de a câștiga și păstră și sporii venitele, la care țaranul e îndreptățit în urma muncii sale; în sfârșit prin acestea se poate ajunge la o încheiere socială, prin trezirea și cultivarea sentimentului de solidaritate, din lipsa căruia multe din încercările noastre rămân baltă!

Pe lângă tovărășiile de copii și tovărășiile plugarilor vom mai lucra și la înființarea de reuniuni de femei pentru înfrumșetarea bisericilor și ajutorarea săracilor etc. ca astfel spiritul de solidarizare să se propage în toate direcțiile, la toate vrăstele, spre binele și folosul obștesc.

lubiților elevi!

V'am arătat calea ce ar fi să urmați pentru înstărirea poporului nostru dela sate, în mijlocul căreia vă va duce soarta azi mîne și care vă așteaptă cu brațe deschise, cu inimă curată și cu rugămîntea de a-l face părtaș la comorile sufletesti, ce le-ați adunat în școală. La voi privește cu nădejdi de mai bine în viitor.

Și la un viitor mai bun numai prin îmbrătoșarea tovărășiilor putem ajunge. Lucrarea în direcția aceasta să devină pentru unul fieștecare una dintre cele mai însămnate probleme ale vieții, prin realizarea căreia veți ușura sarcina grea a țărâniei și veți binemerita recunoștința generațiilor viitoare.

Lucrarea mântuitoare, o puteți începe fără multă întârziere căci veți avea sprijin puternic în omenia și deșteptăciunea firească a țaranului român.

Numai voi să fiți oameni, la înălțimea chemării!

Și pentru înjghebură și înflorirea întreprinderilor economice — ca și pentru progresul oricărei instituții culturale, se recer oameni luminați, cu caractere firme, de-o putere morală extraordinară; se recer oameni în sufletul cărora este puternic indemnul de a lucra împotriva răului și viu dorul de a vedea pretutindenea instăpănit binele.

Trebuie să fiți cu ochii deșchiși la toate, ce se întâmplă în jurul nostru, să observați repede toate neajunsurile, toate scăderile și ticăloșiile și mai presus de toate să aveți curajul, forța morală de a lua imediat măsurile de îndreptare. Căci răul neobservat sau acoperit crește și se sporește pe zi ce merge și odată ne-om pomeni numai că se aprinde cu vâlul ce-l acopere și izbucnește cu o putere zdrobitoare, ca un vulcan ce pustiește cu lava sa întreagă împrejurimea.

În rîndul al doilea sufletul fiecăruia trebuie să devie un acumulator de energie morală, din ce în ce mai puternic, pentru a se putea hotărî repede la încetăținirea binelui, la introducerea mijloacelor de îmbunătățire, observate aiurea, sau cunoscute din propria experiență.

Aceasta energie morală să devie în suflet din ce în ce mai expansivă, să se dorească cât mai mult a fi tradusă în fapte, să fie o energie vie, care pune'n mișcare, înfăptuiește „ideile mari și nobile, ce răsăr în spiritele alese” și care stărpește în germene răul,

Numai îmbrăcați cu haina curăteniei sufletești și conduși de o voință tare, veți putea pași cu demnitate, în fruntea satelor și instituțiilor, a căror soartă o veți determina prin ținută bărbătească și hotărâtă.

Numai așa putem nădăjdui și noi un spor în munca de mântuire națională, ce veți desfășura-o și numai în cazul acesta își va revărsa și Atotputernicul, binecuvântarea cerească asupra pașilor noștri.

În credința — că veți fi conduși întotdeauna de principiile ce vi-le-a hărăzit petrecerea în băncile școlii la acest institut, și stăruințele obositoare ale profesorilor — și că veți lucra din toate puterile la realizarea speranțelor ce le legăm de voi — Vă zicem un rămas bun și la revedere pe câmpul de muncă pentru binele și înaintarea neamului.

O pornire bună.

În anul acesta au participat la solemnitatea încheierii anului școlar la institutele noastre de învățământ din Brașov, pe lângă publicul obicinuit, și o parte dintre absolvenții din 1899 ai școlii noastre comerciale de acolo, cari în sensul unui obligament luat la timpul său, și-au dat întâlnire pe aceeași zi la Brașov, pentru a sărbători împreună împlinirea celor dintâi 10 ani de când au părăsit băncile școlii și au intrat în viața practică. Este primul caz, că absolvenții școlii noastre comerciale s'au întrunit la un astfel de praznic, iar modul în care cei întruniți au ținut să eternizeze această primă întrunire și să și manifesteze recunoștința față de institutul, căruia îi dăduseră cunoștințele, cele ce asigură existența, ridică această întrunire mult peste întrunirile obicinuite de acest fel.

Anume sub impresiunea discursului de încheiere al anului școlar, rostit de directorul școlii comerciale dl *A. Vlaicu*, în care acesta a arătat multele greutăți materiale cu care are a lupta, acum în al 40-lea an de existență, această unică școală românească de specialitate din patria noastră și în care a pus la inimă tuturor absolvenților școlii comerciale soarta și existența acestui institut de învățământ — absolvenții din 1899 prezenți, au pus bază unui fond menit a veni în ajutorul școlii noastre comerciale, fond a căruia menire mai de aproape va avea să-l hotărească corpul profesoral, în conțelegere cu întemeietorii.

Suma semnată în scopul amintit de cei prezenți se urcă la aproape K 3300 și anume au semnat:

<i>V. Babi</i> , cassar la Bihoreana în Oradea-mare	K 200
<i>A. Clinciu</i> , comerciant și proprietar în Zernești	" 300
<i>I. Coman</i> , paroh în Sita-Buzăului	" 180
<i>N. Crăciun</i> , notar în Tohanul-vechiu	" 200
<i>D. Eremie</i> , mare proprietar în Epureni (România)	" 400
<i>D. Hanciu</i> , proprietarul fabricii de cherestea din Turnu-Măgurele	" 300
<i>I. Ovesea</i> , proprietar în Cernat	" 300
<i>I. Peteu</i> , fabricant de lumini în Brașov	" 200
<i>I. Popp</i> , conduc. Filialei „Economul” în Gherla	" 300
<i>I. Rebegea</i> , funcționar la „Albina” în Sibiu	" 200
și pe lângă aceștia, asemenea ca foști elevi ai școlii comerciale au mai sub scris:	
<i>A. Vlaicu</i> , directorul școlii comerciale	" 350
<i>I. Pricu</i> , profesor la școala comercială	" 350
total frumoasa sumă de	K 3280

Iată un lucru laudabil, o pornire bună, care ar fi de dorit să aibă cât mai mulți imitatori, căci generalizându-se ar da rezultate uimitoare și ar putea asigura viitorul astăzi nesigur al școlii noastre comerciale.

Desvoltarea însoțirilor de lăptărit în Săcuime.

Deodată cu pornirea acțiunii săcuiești în 1902 s'a început, în cadrele acesteia, și dezvoltarea economiei de lăptărit. Calea acesteia a fost indicată de o mulțime de împrejurări. Vacile de rasă ardelenescă, ce se cultivă cu predilecție în Săcuime, au o mulțime de însușiri excelente, ele însă dau lapte puțin. Nutrirea lor nu se face corespunzător unei producțiuni mai însemnate de lapte. Depărtarea prea mare de piete pentru valorizarea laptelui e cauza că nici acest lapte puțin nu s'a putut valoriza.

Pentru ridicarea venitului ce rezultă din cultura animalelor, respective în legătură cu împământarea economiei de lăptărit, a servit, în cadrele acțiunii săcuiești, îngrijirea pășunilor comune părăjinite, sporirea producțiunii nutrețurilor, îndeosebi a celor artificiale, acclimatizarea culturii vacilor de rasă bună de lapte în regiunile potrivite pentru ele.

Spre acest scop ministerul de agricultură, prin căpeteniile acțiunii săcuiești, a creat însoțiri de lăptărit în Săcuime, ca astfel să dea ocazie și micilor agricultori din comunele cele mai îndepărtate de orașe pentru a-și valoriza laptele. Această stăruință a izbutit. Rezultatele acțiunii în această direcție, dela 1902 până la finele anului 1908, au fost an de an următoarele:

În 1902 peste tot în Săcuime n'au fost de loc organizări pentru valorizarea laptelui.

În 1903 s'au înființat 3 însoțiri de lăptărit cu 118 membri și cu lapte valorat în preț de K 70,116.

În 1904 au funcționat 5 însoțiri de lăptărit cu 460 membri și cu o circulație în valoare de K 121,354.

În 1905 numărul însoțirilor s'a ridicat la 17, al membrilor la 1565 și circulația anuală la K 258,211.

În 1906 numărul însoțirilor a fost de 37, numărul membrilor 3606 iar circulația anuală de K 566,001.

În 1907 au fost 46 însoțiri de lăptărie cu 4724 membri și cu o circulație anuală de K 566,001.

În 1908 numărul însoțirilor de lăptărit s'a ridicat la 64, al membrilor la 5980, iar circulația anuală la K 665 544.

Aceste sunt datele principale asupra dezvoltării economiei de lăptărit în Săcuime în timp numai de 6 ani, și încă în ani puțin favorabili, din cauza secetei.

Acesta este, putem zice, numai începutul începutului, dar un început temeinic, care ne arată că acest ram prețios de economie în Săcuime este întemeiat și că el va schimba înspre bine situația poporului săcuiesc.

Acest pas spre progres s'a făcut din inițiativa și cu ajutorul binevoitor al guvernului, care pentru înaintarea Săcuilor dă cu drag și cu mâna plină.

Așa se face că numai în Săcuime se găsește astăzi un număr așa de frumos de însoțiri de lăptărit, pe când noi, cari nu putem conta decât la puterile proprii, abia ne-am putut infiripă 1 singură însoțire de această categorie.

Dar la atâta nu putem rămâne. Trebuie să ne desmetecim și pe acest teren, și să pornim o acțiune mai intensivă și mai practică.

Desvoltarea economiei de lăptărit influențează în mod puternic asupra bunăstării plugarilor. Prin ea se îmbunătățește treptat soiul vitelor bune de lapte și cari se plătesc bine. Prin ea se ajunge mai îngrabă la cultivarea rațională a fânățelor și la cultivarea în măsură mare a plantelor de nutreț ca s. e. trifoiul, lupterna, napii de nutreț etc. Prin această economie plu-

garul, care acum duce dorul laptelui, va avea lapte din belșug în casă și va avea și de vânzare.

Exemplul economiei de lăptărit din Săcuime fie pentru noi indemn de a alcătui și noi pe sama plugarimeii noastre însoțiri de lăptărit.

Jurisdicțiune.

Decisiuni curiale.

Amanetarea poliței de asigurare asupra vieții. Asupra amanetării poliței de asigurare asupra vieții, care nu sună la ordin, nu se pot aplica dispozițiile § ului 303 al Legii com. referitoare la amanetarea hârtiilor transmissibile prin indossament, ci prioritar la aceasta sunt normative dispozițiile generale de drept privat.

(Curia reg. sub Nr. 101/909 dela 4 Maiu 1909).

REVISTA FINANCIARA.

Situațiunea.

Sibiu, 16 Iulie 1909.

Pe cât se poate ști până acum cererile de mediu n'au fost nicăiri prea mari. De aci se explică, că discutul privat a suferit peste tot locul numai o încordare relativ destul de neînsemnată: în London dela $1\frac{5}{16}\%$ la $1\frac{3}{8}\%$, în Paris dela $1\frac{1}{4}\%$ la $1\frac{5}{16}\%$ și în Berlin dela $2\frac{1}{4}\%$ la $2\frac{3}{8}\%$.

Piața internă pareă la început mai încordată, căci materialul de plasat nu află cumpărători, iar ofertele din străinătate erau în genere ceva mai scumpe. În definitiv însă etalonul arată și în piața internă numai o încordare moderată. Acceptele primelor băncii din Budapesta se escontează în Viena dela $3\frac{1}{8}\%$ în sus, ale băncilor de mijloc dela $3\frac{1}{3}\%$, iar pentru lombard pe 3 luni s'a plătit cel puțin $3\frac{7}{8}\%$.

Banca Austro-Ungară n'a avut de satisfăcut cereri mai mari.

Importul de aur în cele dintâi 5 luni ale a. crt. s'a cifrat la 384.88 mm. aur nemonetizat în valoare de K 112.192.520, apoi s'au întors din străinătate K 3.658.172 monete de aur indigene, și s'au importat K 29.064.601 monete străine de aur.

În aceeași perioadă din anul trecut s'au importat aur nemonetizat numai în valoare de K 1.189.320, monete de aur proprii de K 1.232.156 și monete de aur externe în valoare de K 7.607.066.

AFACERI DE DARE.

Darea de casă. Într'un număr recent al foaiei oficioase a apărut instrucțiunea ministrului de finanțe, privitoare la executarea art. de lege VI:1909 despre darea de casă. Aceasta dare intră în vigoare la 1 Ianuarie 1910.

După venitul, care servește de bază la darea de chirie după casă este a se plăti sub titlul de dare de chirie după casă: 16% pe teritoriul capitalei Budapesta; 14% pe teritoriul comunelor (orașelor) cu cel puțin 15.000 suflete; 11% pe teritoriul comunelor (orașelor) cu mai mult de 1000, dar mai puțini de 15000 locuitori și 9% pe teritoriul comunelor (orașelor) cu mai puțini de 1000 locuitori.

Dării de chirie după casă îi sunt supuse locuințele de fapt neînchiriate; locuințele date în natură și fără chirie, celor aflători în relație de serviciu, dacă acelea nu sunt scutite permanent de dare; locuințele date în folosință cu totul gratuit.

Ceice prezintă chiriașilor fasiunile de dare înainte de umplere, adecă înainte de completare cu suma chiriei se vor pedepsi de atâteaori cu o amendă de ordine de K 5-200, la căți chiriași a făcut aceasta.

CRONICA.

Rugare către abonenții noștri. Rugăm pe on. noștri abonenți restanțieri să binevoiască a-și plăti abonamentul, folosindu-se în acest scop de cecul actus de noi la un număr anterior al revistei noastre.

„*Chestia Mocanilor și Convenția*“ este titlul unui articol publicat de d-nul Iorga în fruntea „Sfătuitorului“ dela 26 Iunie a. c. Constată și D-Sa, că la strigătele de durere, ce au răsunat dela noi asupra sorții oierilor noștri, guvernul român a străcorat o meșteșugită apărare „oficiosul său argumentând, că noi (adecă România) primim oile Mărginenilor, iar dacă un guvern unguresc le-ar opri la întors, se va găsi altul, care se desființeze opreliștea“. „Un singur cuvânt ajunge pentru a înlătură argumentația — zice dl Iorga — și continuă foarte corect: „un astfel de guvern unguresc nu se poate găsi niciodată“!

O nouă însoțire de credit s'a înființat în *Alfina* (com. Sibiuului), a căreia firmă este deja înregistrată. Direcțiunea se compune din 5 membrii: *Ioan Cichindelean*, prezident; *Ioan Gavra*, viceprezident; *Nic. Tatu*, *Simion Tatu* și *Ioan Petrișor*.

Darea după dividendă în Germania. În Germania s'a hotărât de curând introducerea unui nou soi de dare: darea după dividendă. Pe viitor societățile pe acții vor putea emite coale de cupoane numai pe 10 ani, totodată sunt obligate a plăti ca dare 1% dela valoarea nominală a acțiilor. După 10 ani la emiterea coalelor nou de cupoane darea se plătește din nou. Pe an vine deci $\frac{1}{10}\%$ ca dare după valoarea nominală a acțiilor, ceea ce, considerând că în Germania circulează acții în valoare de mai multe miliarde, aduce un venit considerabil visteriei statului.

Noul soi de dare însă este nedrept pentru societățile pe acții, cari nu dau dividendă.

Emigrația americană în 1908. În urma crizei economice din 1908 numărul repatriațiilor din America, precum se știe, a crescut mult și în același timp a scăzut emigrația. Conform unei statistice a oficiului de emigrare din Hamburg în anul 1906 au emigrat în America prin Hamburg 143.109 persoane, în 1907 155.982, iar în 1908 numai 48.547 persoane. Numărul total al emigraților a scăzut deci cu 68.9%. În anul 1907 au emigrat din Ungaria 43.636 persoane, în 1908 numai 6436 persoane, deci cu 27.200 mai puține; iar din Austria în 1907 49.055 persoane, față de 16.804 în 1908.

În măsura în care s'a redus numărul emigraților, în aceeași măsură a crescut și numărul repatriațiilor și anume s'au reintors în Ungaria în 1908 prin Hamburg 26.696 persoane, față de 7236 persoane în 1907.

DIN REGISTRUL FIRMEI.

„Agricola“ în Hunedoara. Inregistrat: Societatea aceasta s'a înființat în adunarea generală constituantă dela 25 Aprilie a. c. pe timp de 90 ani cu capital soc. de 100 000 împărțit în 2000 acții à K 50.

Direcțiunea se compune din următorii:

Dr. George Dubleş, avocat; Smit Ferencz, proprietar; Teofil Tulea, cassar orășenesc; Nic. Macrea, cassar de bancă; Ioan Dima, proprietar; Vas. C. Osavadă, director și Nic. Rimbaș, comerciant, toți din Hunedoara și investiți cu drept de firmare.

„Agricola“ în Sebeșul-săsesc. Inregistrat: Societatea aceasta s'a înființat pe timp nedeterminat în adun. gen. dela 25 Februarie a. c. cu capital soc. de K 150.000 împărțit în 1500 acții à K 100.

Direcțiunea se compune din următorii:

Dr. Ath. Moga, Samuil Roșu, Petru Opincar, Ioan Bena, Nic. Cărpinișan, Ioan Florian, Ioan Henegar, Ioan Cărpinișan și Titu Morar. Director executiv este Sergiu Midean și subtitut de director executiv George Tătar, toți investiți cu drept de firmare.

Insoțirea de credit din Apoldul-de-jos. Inregistrat: În locul prezidentului decedat, investit cu drept de firmare, Ioan Oraștian, a fost ales în adun. gen. or dinară dela 8 Maiu a. crt. în aceeași calitate Vasile Mușoiu.

„Minerva“ în Belleau. Inregistrat: Intregirea §. 13 al statutelor făcută în adunarea generală ordinară dela 28 Februarie a. c.

S u m a r.

Secțiunile „Asociațiunii“. — O societate românească de colportaj. — Discurs ocazional rostit din prilejul încheierii anului școlar la seminarul „Andreian“ de prof. A. Bratu. — O pornire bună. — Desvoltarea însoțirilor de lăptărit în Săcuime. — Jurisdicțiune: Decisuni curiale: Amanetarea poliței de asigurare asupra vieții — Revista financiară: Situațiunea. — Afaceri de dare: Darea de casă. — Cronică: Rugare către abonenți noștri, „Chestia Mocanilor și Convenția“, O nouă însoțire de credit, Darea după dividendă în Germania, Emigrația americană în 1908. — Din registrul firmelor.

„RACOȚANA“ institut de credit în Șeica-mare.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de contabil la institutul nostru dotat cu salariu anual de K 1600 și tantiema statutară, se publică concurs.

Reflectanții să-și înainteze rugărilor scrise cu mâna proprie la direcțiunea institutului până în 10 August n. a. c., dovedind prin atestat de maturitate, că au absolvat o școală comercială, și că posed afară de limba română, încă și limba maghiară sau germană.

Reflectanții cu praxă și liberi de serviciul militar vor fi preferiți.

După serviciu provizor de 1 an, alesul va fi numit definitiv.

Postul este a se ocupa îndată după alegere.

Șeica-mare, 12 Iulie 1909.

Nr. 130 (1—2)

Direcțiunea.

„BOCȘANA“, institut de credit în Bocșa montană.

Publicațiune.

Subsemnata Direcțiune, prin aceasta aduce la cunoștința publică, dar mai vârtos celor interesați cumcă terminul de încheiere pentru subscrierile de acții din emisiunea II-a se stabilește pe 1 August a. c. sub condițiunile puse în prospectul edat cu datul de 20 Martie 1909.

Bocșa mont. 25 Iunie 1909.

Nr. 122 (3—3)

Direcțiunea.

„NĂDLĂCANA“, institut de credit și de econ. în Nădlac.

CONCURS.

Direcțiunea institutului de credit și economii „Nădlăcana“ în Nădlac (Nagylak, Csanád m.) publică concurs pentru postul de **practicant**.

Reflectanții au să-și înainteze rugărilor, scrise cu mâna proprie, până la 31 Iulie a. c. la direcțiunea institutului, dovedind prin atestat de maturitate, că au absolvat o școală comercială sup. și că cunosc limba română, maghiară și germană.

Pretenziunea de salariu să o indice în rugare. Cei cu serviciul militar împlinit vor fi preferiți.

Nădlac, 3 Iulie, 1909.

Nr. 127 (2—2)

Direcțiunea.

„CRIȘANA“, institut de credit și de economii în Brad.

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de **practicant** la institutul nostru, dotat cu salariu anual de 840 — coroane, se publică concurs.

Reflectanții au să dovedească că au absolvat cu succes o școală comercială cu examen de maturitate și că cunosc în graiu și scris limbile româna, maghiara și ev. cea germană. Cei cu praxă de bancă vor fi preferiți.

Postul este a se ocupa la 1 Octomvrie n. a. c.

Cererile instruate în regulă sunt a se adresa la direcțiunea institutului până cel mult la 1 August 1909. n

Brad, 1 Iulie n. 1909.

Nr. 126 (2—3).

Direcțiunea.